Dr. Martonyi János (1910–1981)

Pontosan fél éve annak, amikor a Szegedi Egyetem hasábjain köszöntötte dr. Martonyi János egyetemi tanárt, az Állam- és Jogtudományi Kar köztiszteletben álló doyenjét születésének hetvenedik, oktatói működésének negyvenedik évfordulója, s egyben nyugalomba vonulásának alkalmával. Most pedig megrendülten kell hírt adnunk a kedves barátnak, kollégának, jogászgenerációk nevelőjének, az újabbkori magyar közigazgatástudomány nagy öregjének haláláról. Hosszú idő óta küzdött a gyilkos kórral; szervezete, vasakarata többször győzedelmeskedett, végül alulmaradt ebben az élet-halál harcban. Elhunyta mégis váratlanul ért bennünket. Talán azért is, mert tudtuk róla: sok elvégeznivalót látott még maga előtt. Állandó tenni és alkotni vágyása nem múlt el nyugalomba vonulásával. Életének utolsó napjáig dolgozott.

Dr. Martonyi János gazdag, teljesnek mondható életpályát futott be. 1910. március 5-én született Győrött. Egyetemi tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán végezte. Itt avatták „sub auspiciis gubernatoris" doktorrá. 1933-ban ösztöndíjasként egy évig folytat közigazgatási jogtudományi tanulmányokat a Párizsi Sorbonne Egyetemen. Hazatérése után az akkori Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban helyezkedett el, ahol néhány év leforgása alatt a miniszteri osztálytitkárságig vitte. Alig 30 éves, amikor 1940-ben egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá nevezik ki a kolozsvári Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karára, s egyben megbízzák a Közigazgatási- és Pénzügyi Jogi Tanszék vezetésével. Ekkor azonban már két monográfia és mintegy húsz tanulmány állt mögötte. 1945-ben a Szegedi Tudományegyetem újjáalakított Jog- és Államtudományi Karán veszi át

— nyilvános rendes tanárként — a Közigazgatási- és Pénzügyi Jogi Tanszék vezetését, amely megbízatást 35 éven át — megszakítás nélkül — nyugalomba vonulásáig látta el. Betöltött rektorhelyettesi és több ízben dékáni tisztet.

1952-ben szerezte meg az „állam- és jogtudományok kandidátusa", 1960-ban pedig az „állam- és jogtudományok doktora" fokozatot.

Különösen kiemelkedő publikációkban gazdag tudományos tevékenysége. Nevét négy monográfia, több tankönyv és mintegy százötven kisebb-nagyobb tanulmány — ezek egy jó része idegen nyelvű — fémjelzi. Nemzetközileg ismert és elismert szaktekintély. A nemzetközi tudományos életben talán még nagyobb megbecsülést és elismerést vívott ki magának, mint hazai tájakon. Ennek kifejeződését kell látnunk abban is, hogy a legtekintélyesebb nemzetközi szakmai társaság, a Nemzetközi Közigazgatástudományi Intézet két ciklusára választotta be Végrehajtó Bizottságába.

Dr. Martonyi János hosszú időkig szolgálhat az egyetemi oktató példaképéül az eljövendő jogásznemzedékek nevelői számára. Jogászgenerációk sokaságát oktatta — a született és megszállott pedagógus lelkesedésével — a közigazgatási jog rejtelmeire. Előadásai — volt hallgatóinak egyértelmű véleménye szerint — élményszámba mentek. Imponáló volt előadó készsége és tárgyi tudása. Széles körű jogi műveltségére mi sem volt jellemzőbb, minthogy rendkívüli időkben saját tárgyán kívül huzamosabb időn át adott elő jogtörténetet, közjogot, nemzetközi jogot és egészen 1965-ig pénzügyi jogot. Szerette és megértette a fiatalságot még hetvenévesen is, ezt hallgatói érezték és többek között ezért is szerették és tisztelték.

Tudományos kutatás, oktató-nevelő munka mellett is módot talált mindig arra, hogy a közéletbe bekapcsolódjék. Korábban a Hazafias Népfrontban, a Magyar Jogász Szövetségben, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatban töltött be különböző funkciókat. Két választási cikluson át volt városi tanácstag.

Odaadó és lelkes munkásságát szocialista államunk is méltóan elismerte: korábban az „Oktatásügy Kiváló Dolgozója", 1980-ban pedig a „Munka Érdemrend" arany fokozata kitüntetésben részesítette.

Egyszerű, szerény ember, példás családfő volt. Példamutató, munkás, értelmes életet élt. Halála után is tiszteletre méltó egyéniségtől veszünk búcsút, s volt barátai, kollégái, munkatársai és tanítványai a legméltóbban azzal tiszteleghetünk emlékének, ha egyik legfontosabb jellemvonását: a nagy elődök — Ereky István, Magyary Zoltán — iránti tiszteletében követjük. Martonyi János neve sok évtizeden át fog leendő jogásznemzedékek fülében ismerősen csengeni.

DR. SZŰCS ISTVÁN
tanszékvezető egyetemi docens

Küldöttgyűlések után — KISZ-kongresszus előtt

(Folytatás az 1. oldalról.)

változtatásokkal kapcsolatosan: nem engedhető meg, hogy ezek a KISZ-szervezet széteséséhez vezessenek, hiszen a KISZ a párt ifjúsági szervezete, egységes szervezeti szabályzattal, elvi elkötelezettséggel politikai céljaink iránt.

A pártbizottság határozottan leszögezte, hogy a KISZ-ben *megindult fellendülést, pezsgést nem visszafojtani, hanem támogatni, ösztönözni kell.* A merev reagálások, amelyek könnyen az ellenzéki megbélyegzést sütik az alkotó kezdeményezésekre, nem segítenek, inkább ártanak. Ugyanakkor el kell határolnunk magunkat azoktól a demagóg módon megfogalmazott és jogosan ellenzékinek minősíthető felvetésektől, amelyek néhány hallgató részéről elhangzottak az egyetemi küldöttgyűlésen. *Határozottan ki kell állnunk amellett, hogy a szocializmus híveivel vagyunk szolidárisak,* nem pedig a lengyel szocialistaellenes erőkkel. Nem érthetünk egyet az olyan felvetésekkel sem, amelyek megkérdőjelezik a párt vezető szerepét és tápot adnak a marxizmus—leninizmus bírálatára, a pluralizmus követelésére.

A küldöttgyűlések tanulságainak elemzésekor kölcsönösen megszívlelendő tapasztalatok lehetnek azok a kiindulópontok, amelyek alapján feltárhatjuk politikai nevelőmunkánk hiányosságait és kijelölhetjük feladatainkat. *Nemcsak a tanulságok közösek, hanem a felelősség is, a párt és a KISZ valamennyi tagja osztozik ebben,* beleértve vezető testületeinket és a legfelső fórumokat.

Elengedhetetlenül szükséges az ifjúság körében végzett közvetlen politikai nevelő munka színvonalának emelése, úgy, ahogy korábbi határozatainkban már megállapítottuk, csak nem mindig hajtottuk végre. Tény, hogy a KISZ-tagok az eddigieknél fokozottabban tartanak igényt az ifjúsági szervezet politikaalakító funkciójának gyakorlására és kiterjesztésére. Döntő többségük jószándéktól vezettetve, nyíltan és őszintén igényli ezt, de még nem érett a szervezet valamennyi tagja a felelősségteljes politizálásra. Jól tükrözi ezt a KISZ-tagok jelentékeny részének változatlan közömbössége, passzivitása, a KISZ-vezetők felkészültsége. A KISZ-vezetők, a hallgatói párttagok egy része nem rendelkezik elegendő elméleti és gyakorlati tudással, tapasztalattal; nincsenek felkészülve a vitákra, hiányos érveléssel nem győzhetik meg a KISZ-tagságot. *Az egyéni, hatásosnak minősíthető fellépéseknél szerepet játszott a bizalomhiány.* Ez vonatkozik a KISZ-vezetők-e, a KISZ-képviseleti rendszer hatékonyságára, továbbá egyetem- és társadalompolitikánk számos kérdésére. A bizalom megingásához hozzájárult az a körülmény, hogy feltevéseikre sem országosan, sem helyben nem történt időben reagálás vagy gyakran el is maradt. Bármilyen mulasztás — bármilyen szinten — csak nehezíti ifjúságpolitikánk helyes elveinek érvényesítését. *Az eddigieknél is határozottabban kell kiállnunk a felsőbb szervekhez továbbított javaslataink mellett, a felvetődött problémák orvoslása ugyanis gyakran túlmutat az egyetem hatáskörén.*

Különös gondot kell fordítani a KISZ *káderpolitikájának* javítására, a KISZ-vezetők képzésére, a hallgatók körében végzett párttaggá nevelésre, ideológiai és politikai továbbképzésükre. Elengedhetetlen a tanórán kívüli nevelés, a személyes kapcsolatok, a példamutatás elmélyítése. *Segítenünk kell a KISZ-t, hogy új munkaformákkal, társadalmilag hasznos feladatokkal mozgósítani tudja az ifjúsági szervezet tagságát.* Ami a pártirányítást illeti, az a helyes kiindulási alap, ha *nem merevedünk rutinossá vált mechanizmusokba,* s politikai nevelőmunkánkat a *ma követelményeihez* igazítjuk, az új, állandóan cserélődő hallgatósághoz, az új társadalmi jelenségekhez, feladatokhoz. Csak így kerülhetjük el a váratlan „eseményeket", csak így tudjuk időben érzékelni a hangulati változásokat, a jogos és megalapozatlan felvetéseket.

RÁKOS ISTVÁN,
a JATE MSZMP V. B.
ifjúsági felelőse

Horváth Gábor (1950–1981)

Horváth Gábor halálával nemcsak közvetlen munkahelyét, a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszékét érte szomorú veszteség, hanem a magyarországi szláv filológiát is. Személyében kitűnően felkészült, fiatal tehetséges és igényes kutatót, jó tanárt, kedves kollégát vesztettünk el, aki a szlavisztika egyik, szép reményekre jogosító ígérete volt.

Életrajza nem bővelkedik meglepő és váratlan fordulatokban. A solti születésű, jó képességű munkásgyerek tanulmányait a JATE Bölcsészettudományi Karán folytatta, ahol történelem—orosz szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett. A rétsági gimnáziumban eltöltött évek után 1976-tól a JATE Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszékén dolgozott. Szűkebb szakterülete, az orosz nyelvtörténet iránti érdeklődése már elsőéves hallgató korában felébredt. A tanszék orosz nyelvtörténeti tudományos diákkörében ismerkedett meg a nyelvtörténeti kutatómunka elemeivel. Az Acta Iuvenum-ban publikált dolgozata ezeknek az érlelő éveknek első gyümölcse volt. Érdeklődését az óorosz kódexek feldolgozásának és nyelvtörténeti hasznosításának problémái kötötték le.

Horváth Gábort, mint kutatót, három olyan tulajdonság jellemezte, amely alapján komoly teljesítmények kifejtésére volt képes. Alapos szakirodalmi tájé-

kozottság, ötletgazdagság és a ritka kutatói vonás, hogy úgy tudott elmerülni a részletes kérdésekben, hogy sohasem vesztette szem elől a magasabb összefüggéseket. A legkisebb tényt is tudta a nyelvi rendszer bonyolult szintézisében szemlélni. Ezért fordult érdeklődése tevékenysége utolsó szakaszában egyre jobban a nyelvi jelenségekből levonható kultúrtörténeti kérdések felé.

A szélesebb összefüggések felismerésének vágya és igénye már summa cum laude fokozattal megvédett doktori disszertációjában is kifejezésre jut.

Tudományos eredményeit nemcsak munkahelye ismerte el, hanem nemzetközi elismerésben is részesült. Több alkalommal vett részt nemzetközi rendezvényeken és dolgozatait nemcsak a szegedi Dissertationes Slavicae vette szívesen, hanem külföldön, Bulgáriában is megjelentették.

Horváth Gábor önmaga iránt rendkívül igényes ember volt, aki éppen ezért tanítványaival szemben is igényes tudott lenni. Ugyanakkor megvolt az adottsága arra is, hogy jó légkört teremtsen és jó kapcsolatokat alakítson ki tanítványaival. Szívesen foglalkozott velük egyénileg is.

Horváth Gábor elkötelezett oktató volt, aki életvitelében a humanista ember ideálját akarta megvalósítani, anélkül, hogy világnézetével hivalkodott volna; nem beszélt elveiről, hanem azok szerint igyekezett élni, mint KISZ-tag, KISZ-vezető, majd a Bölcsészettudományi Kar pártszervezetének vezetőségi tagja. Eszmei meggyőződésből fakadt munkabírása, amely — sajnos mégsem volt olyan nagy, ahogyan ő gondolta.

Az erőn felül végzett munka, az önmagával szembeni igényesség, súlyos egyéni problémáinak elfojtása óriási erőfeszítéseket követelt tőle. A megfeszített idegrendszer nem bírta tovább, és bekövetkezett a mindenkit megdöbbentő, váratlan és megrázó Vég.

Nem közhely, ha azt mondjuk, hogy emlékét megőrzi eredményes tudományos munkássága, munkahelye és tanítványai népes tábora.

H. TÓTH IMRE
tudományos főmunkatárs

Híreink

A Szegedi Akadémiai Bizottság Nyelvészeti Tagozata, a József Attila Tudományegyetem Tudományos Bizottsága és a JATE Orosz Nyelv és Irodalom tanszéke Bulgária fennállásának 1300 éves jubileuma alkalmából május 14-én, a SZAB Székházban *tudományos ülésszakot rendezett,* melyet *dr. Szádeczky-Kardos Samu,* tanszékvezető egyetemi tanár *nyitott meg.*

Az egésznapos tanácskozáson a *bolgár irodalomról, történelemről, régészeti és nyelvészeti kérdésekről dr. Ivan Haralampiev, dr. Szádeczky-Kardoss Samu, dr. Fodor István, dr. Róna-Tas András, dr. Olajos Teréz, dr. Szegfű László, dr. H. Tóth Imre, dr. Ferincz István, dr. Bezdán Sándor, dr. Font Márta, Kacziba Ágnes, Nacsa Mária, Kocsis Mihály és Balázs L. Gábor* tartottak előadást.

•

A *Szegedi Akadémiai Bizottság* és a *Szegedi Orvostudományi Egyetem* május 20-án *tudományos ülést* tartott a SZAB Székházban *dr. Kovács Gábor* professzor elnökletével. Az ülés előadói *J. Endrys, A. M. Yousof* és *P. Stránsky* voltak.

•

A *Szegedi Orvostudományi Egyetem* e félévi hetedik *tudományos ülésére* az orvosegyetem Szemészeti Klinikájának nagytermében került sor *május 26-án,* melyen az Orvosi Biológiai Intézet, a Gyermekklinika, az Igazságügyi Orvostani Intézet, a II. sz. Belgyógyászati Klinika, a Röntgen Klinika és az Ideggyógyászati Klinika munkatársai számoltak be kutatási területeikről. *Szemere György, H. Szörényi Ágnes, László Aranka, Bodrogi Tibor és Kósa Ferenc* „49, XXXXY supra-Klinefelter syndroma és ivari determináció" címmel. *Vezendi Klára, Krizsa Ferenc, Szűcs Attila és Somogyi István* „Véralvadási faktorok vizsgálata agyi thromboemboális kórképekben", illetve „Agyi thrombo-emboliás kórképek EEG vizsgálatai" címmel, *Motika Dezső és Járdánházy Tamás* pedig „Tapasztalataink segmentális motoros vezetési sebességek mérésekkel" címmel *tartottak előadásokat.*

•

A Bölcsészettudományi Karok Felvételi Előkészítő Bizottsága május 15—16-án *országos értekezletet rendezett Szegeden,* a KISZ Csongrád megyei Vezetőképző Központjában.

A konferenciát *dr. Serfőző Lajos,* a JATE tanszékvezető egyetemi tanára, a BTK dékánja nyitotta meg. Ezt követően *dr. Hegyi András,* országos elnök számolt be a BTK FEB *1975—1980* közötti időszakban végzett tevékenységéről, melyet vita követett.

Az értekezlet másnapján az *új oktatási programok kidolgozásával összefüggő feladatokról* tartottak tantárgyankénti szekcióüléseket a budapesti, a debreceni és a szegedi szakemberek.

•

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és a *Nyitrai Tanárképző Főiskola* közötti *együttműködés* keretében az áprilisban *Nyitrán megrendezett TDK Konferencián* a szegedi tanárképzősök is képviseltették magukat.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskoláról — *dr. Kóbor Jenő* főiskolai tanár vezetésével — *Darida Sarolta,* III. éves biológia—testnevelés szakos és *Kökény István,* III. éves biológia—technika szakos hallgatók utaztak a konferenciára, ahol a *pszichológia* és a *biológia* szekcióban mutatták be dolgozatait.